

EPERJESI LAPOK

Sárosmege s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

Szerkesztői iroda: főtca, 203. szám.

Idé intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény.

Kiadó-hivatal:

Eperjesi Bank-Egylet könyvnyomdájában Eperjesen.
Idé intézendő minden előfizetés, hirdetésmény és a kiadás körüli panaszok.

Megjelen: minden szombaton.

Előfizetési ár:

videkre postán vagy helyben házhoz küldve:
Egy évre 5 frt — kr.
Félévre 2 „ 50 „
Negyedévre 1 „ 50 „

HIRDETÉSI DÍJ:

háromhasabos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös hirdetés jutányosabb.

— Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyitlér minden sor 10 kr.

Kéziratok és levelek vissza nem adtnak. — Bérmmentlen levelek csak ismerős kezektől fogadtatnak el.

A házi ipar

(Folytatás.)

1. Avagy nem helyesebb volna-e S.-A.-Ujhelyt, (vagy S.-Patakon és a Bodrog- meg Tiszamenté- ben) a más helyeken behozandó kosárfonás helyett, a gyékényfonást élesíteni, támogatni, nagygyá nevelni? azon ipart, melyre a nép régen magától jött rá, és elismerendő tökélyre hozta. Ez a gyékény oly sajtóságos, miveltebb országokban kivesszett és meg sem honosítható, becses növény, hogy ha feldolgozása elősegítették, akár ezen „házi ipart elősegítő egyet”, akár egy arra összeállított társaság, de leginkább magánvállalkozók által: merem állítani — ha kissé furesának is látszik — hogy sok lép, mely a Tisza szabályozás következtében kiszáradt és eke alá vétetett, ismét nagyobb haszonnal fogna vissza adni eredeti rendeltetésének — a gyékénytermesztésnek! A gyékényfonadékot, házi ipar utján, kiviteli cikké kimivelni igen hálás, nem nagy tökélyt követelő és nem is nehezen kivihető feladat volna, csak ember legyen hozzá, a ki kézbe vegye, rendezze, kereskedésbe hozza. Tessék figyelemmel megnézni egy „duffa” gyékényt, mily gyönyörű, rendes, mester mű ez; akáresak szövészekén szőtték volna! A jó árunak mindig akad jó vevője. És ha a Hegyalja rátérne azon utra, a nehezen eladható bor helyett, a szőlőgyümölcsöt tenni pénzzé — Buda-Vácz vidék példájára, mely vidék vagononként küldi külföldre sokkal ocsmányabb szőlőt mint sem a világon páratlan Hegyaljai: hány ezer kezlet lehetne jó haszonnal foglalkoztatni gyékénykosárfonással a Bodrogközön? A házipart terjesztő egyet Váczon ép most készül e céllal vesszőkosárfonó iskolát nyitni — a mi helyén van.

2. Ily maga helyén való és áldást hozó házi iparág volna a Tiszán túli vidékeken, hol szép szalmaszálak nőnek, a szalmafonás különféle nemében, a mint ezen ipar Debreczenben, Bősörmeny, Nánáson már rég lábra kapott s a közelebbi években, egy budapesti kereskedőház közbejöttével, a kalapfonás igen tökéletesbített, ha nem is azonnal érhetne el az olasz munka tökélyét.

3. Egészséges alapon keletkezik a fűvesző-kosár- és kasfonás is, ott, hol a folyóvizek hosszában gondosan ültetettnek vagy vettettnek az ervevaló fűzfánemű berkek: mert az eddigi módon, csak úgy kapkodva néhány marok szétszóró módon, mely rendszeren a tulajdonos tudtán kívül szakott megszerezett, az ipar csak kiskörü helyi marad és kevés kivételes embert foglalkoztathat. Ezen iparnak nyomai léteznek Eperjesen is, sőt hallom, van a megyében két falu, mely ezen házi ipart oly mértékben üzi, hogy készítményeit egész Oroszorszáig viszi eladás végett.

4. Nógrádmege Losonez vidékén több falu abból pénzel, hogy teljes szekereket készít, kereskedést és mindenestül. Ezeknek egyikére, mely maga is vasalatlan, felrakja a többit, leviszi a Balassa-Gyarmati és Vácz vásárookra és lóháton tér meg falujába, hogy újból kezdhesse. Mások a fakó vasalatlan szekeret karikákba kötött arbronszal rakják meg és leviszik. Ezek oly helységek, hol bővében vannak a bikk- és nyírfa, s nem sok van-e Sárosmegeben ilyen helység, hol a fának illetén feldolgozása a birtokosnak és a munkásnak egyaránt válnék javára? csak vezetés kell hozzá.

5. A cirok is specifikus terménye honunknak, mely a nyugati külföldön ismeretlen. Ebből igen szép ipar fejlődhetnék, ha az egyet figyelmét magára vonná. Jelen állapotban szegélyezik ugyan vele a kukuricásokat, csinálnak is belőle pár ezer seprőt, de csakis honi szükségre; kivitelről vagy kefekötésről még nincsen szó.

6. Ahol szikes föld van, p. Szabolcs, Hajdu, Pest megyékben, ott a házi szappanfőzés virágozhatnék. Volt is híre a debreczeni és szegedi szappannak, de ez már rég túl van szárnyalva célmesebb népek ipara által, melynek jobb vagy rosszabb készítményét magunk is megveszszük és nagyban fogyasztjuk, a helyett, hogy a magunkén tudnánk tovább adni. Emlitem csak a nagyon elterjedt „Apollo”-szappant. Híjába, a magyar csak theoretikusnak való, és a ki némi tehetséget érez magában, restel kézzel dolgozni és szégyenli

az anyagi foglalkozást. — Pedig ez veszedelme hazánkban.

7. Nem csekély hasznót hozó házi ipar volna a gyümölcs konzerválása ott, hol jó és sok terem, aszalás és befőzés útján, a mint az Soprony és Ruszt városok gyakorolják. Nálunk Szében és Eperjes volnának erre hivatva. A hegyaljai, miskolci barack oh be messze földre tudna vándorolni egy kis ész és ipar lábain! Szegedről viszont is ki több ezer mázsányit belőle, mihez ha konzerválás is járul, még többet fog jövedelmezni. Egy font szilva — melynek ára 3-4 kr. — lehámozva, magva helyett hámozott dióhéjjal ellátva, — mit a család gyermekei végezhetnek, fűrt nélkül aszalva, kevés cukkorrall meghintve és dobozba rakva első kézből 25-30 kron eladható. Krems, egy kis városka felső Austriában több ezer forint-ára mustárt küld szét évenként, melyet jó fonyas létére mi is segítünk fogyasztani. Ha a hegyaljai kis városkák a világ legjobb mustjával éles mustárt fognának készíteni: jót állók érte, hogy az, csinosan adjustirozva, Párisba találna meg útját!

De van ilyen anyag még számos e hon határain belül, mely okos és szorgalmas kicsiben való feldolgozás által pénzt s ezzel jobblétet hozhat az egyes családoknak, s ha a szóban lévő egyet észlelve figyeli ezeket és ilyen természetes alapokra fekteti gyakorlati iskoláit: valódi áldást fog terjeszteni az elszegényedett nép közt, de műfaragás, lombfűrészelés, köcsiszolás által — mihez még csak az óracsinálás hibázik — ez idő szerint nem!

Benczúr József.

Megeyi közlemények.

A megeyi házipénztár behozatala tárgyában Sárosmegei törv. bizottságának a képviselőházhoz intézett kérvényét, melyről a mult számban említést tevének, mint kiváló érdekűt, az alábbiakban egész terjedelmében közöljük.

Mélyen tisztelt képviselőház! Alant kitett napon tartott közgyűlésünkben tárgyalás alá vevén Szepesvármegyének a megeyi házipénztár körüli törvényhozási intézkedés ügyében a mélyen tisztelt képviselőházhoz menesztett feliratát, egyhangulag azon határozatban állapodtunk meg, miszerint e felirathoz a magunk részéről is hozzájárulunk s honfium bizalommal tárjuk fel a hazánk sorsát törvényhozással intéző testület előtt azon kívánalmainkat és aggályainkat, melyek egy, az ország közigazgatásáért épügy, mint önkormányzati jogainkat, s ezeket végre nem kevésbé, mint az adózó nép létéréket közvetlenül érintő kérdés elintézésé iránt fölmerülnek.

Tesszük pedig ezt egyrészt azon meggyőződésben, hogy nem particularistikus érdekeknek a közjó mindent megelőző kívánalmait elé való helyezésé, nem helyzetünk és viszonyainknak pártédek vagy szűkkeblű önzés behatása alatt félszeggé vált megítélése, de elfogulatlan megfontolás, népünk javának világos és határozott felismerése vezet, midőn Szepesmegei feliratát magunkéval tesszük, — s másrészt azon erős hitben, hogy a mélyen tisztelt képviselőház felszólalásunk indokait és célzatát teljesen méltányolandja s mindenesetre a reánk és utódainkra nézve legüdvösebb módot választandja a fennforgó kérdés bölcs megoldására.

Osztjuk Szepesmegei közönségének, feliratában kifejezett nézetét: különösen pedig szintén azon véleményben vagyunk, miszerint, ha a megeyi házipénztárnak behozatala akkor, midőn köztörvényhatóságaink a szó teljes értelmében önkormányzati hatóságok valának, elmulasztott, annak rendszeresítése most, midőn a már csak névleg önkormányzati megeyi administratio, majdnem minden részében állami jellegű organumok által állami érdekeket közvetít, indokolatlan s időszerűtlen volna, hogy már épenséggel elveszítendő szem elől a célt ezen intézkedésnek oly alapon leendő keresztülvitele, amint az a tervezetben levő törvényjavaslat által kitárába helyzetett, s a megeyi közigazgatást szabályozó legújabb törvények rendelkezései által mintegy inaurálattott.

Mert ha a törvényhatóságok administratív költségeinek fedezése céljából közadójuknak bizonyos meghatározott százaléka rovatnék le szá-

munkra s ezen százalék nem az egyes törvényhatóságoknak kimutatott rendes költségösszege: de a területekről befolyó egyenes államadó mennyisége után vétetnek föl, ez által azon viszás s következményeiben igen komoly veszélyrel fenyegető állapot sanctionáltatnék, mely szerint a vagyonsabb, vagy nagyobb kiterjedésű megyék busasan részeseülnének költségeik fedezetében, míg a kisebbek, szegényebbek, népoket nyomasztó házi pótdával volnának kénytelenek sujtani: s fokozná e viszásságot azon körülmény, hogy rendszerint a szegényebb, természetileg s társadalmilag fejletlenebb megyék közigazgatása épen nagyobb költséggel jár, mint a gazdagabb, szerencsésebb helyzetű, habár tán területileg nagyobb törvényhatóságoké.

Annál inkább érezzük magunkat inditva a szomszéd törvényhatóság álláspontját elfoglalni, mert ha Szepesvármegye, — mely felvidéki határmegyénk között kétségtelenül még legkedvezőbb anyagi helyzetnek örvend, — a fennforgó kérdés kitárában levő megoldása által létéréket — s pedig helyesen — veszélyeztetve látja, mennyivel inkább válik nekünk köteleességünk aggályainkat a mélyen tisztelt képviselőházzal közölni, nekünk, kiknek még sokkal több alkalmunk van a házi pénztár behozatala ellen szóló érvek és adatok igazságáról meggyőződünk, mint hazánk legtöbb törvényhatóságainak.

Egyébiránt ismétlünk itt, hogy mindazon érvek, melyekkel felszólalásunkat indokoljuk, korántsem kizárólag e megeyi viszonyainkból levont következtetések; hogy érdekünk itt hazánk majdnem minden felvidéki, silányabb talaju szegényebb megejeje — legkivált pedig a határmegyék — érdekével egyező, s hogy tehát törvényhatóságainak — bátran mondhatjuk, — többsége e kérdéssel szemben szükségképp ugyanazon alapon áll, melyen mi.

Bátorkodunk a mélyen tisztelt képviselőház figyelmét azon körülményre hívni föl, hogy megeyünk s mindazon megyék, melyeket, mint hasonlóképp érdekelteket jelöltünk meg, de különösen a felvidéki határmegyék, — azon helyzetben vannak, hogy a határon való fekvésük topographicus viszonyaik, köznépek műveltsége s vagyontalansága, különösen pedig az egyes vidékeiken valóban ijesztős mérvben mutatkozó elszegényedés: ennek következménye gyanánt egyrészt a kivándorlási forgalom tetemes volta, valamint ismét ebből folyólag a katonai ügyek bonyolultsága; másrészt a kórházi és toloncügy körüli intézkedések nagy száma, — hogy, mondjuk, ezen s más hasonló tények és viszonyok min ezekben a közigazgatási teendőket szerföltött szaporítják és complicálják, s ezzel a közigazgatás költségeit is ugyanoly arányban növelik, — míg más oldalon ugyanazon természeti és társadalmi jelenségek okozatai gyanánt a nép csekély adófizetési képessége s tehát az e megyékből befolyó közadó összegének aránylag csekély volta ötlük szemünkbe.

Ez oly természetes és szükségképi egymásból folyása a tényeknek, mely semmi további bizonyítást nem igényel. — Mert miután a közigazgatás feladata nem lehet egyéb, mint az egyéni s társadalmi kifejlés mindazon akadályait elhárítani, s mindazon föltételeit megadni, melyek az elszigetelt erőnek elháríthatlanok, illetőleg elérhetlenek, világos, hogy minél csekélyebb erőfeszítésre, minél kevésbé hatékony működésre képes — gazdasági s szellemi viszonyai fejletlensége folytán — az egyén s a társadalom: annál tágabb körű, annál terhesebb, de egyszersmind szükségesebb lesz a közigazgatás feladata s teendője, s viszont: hol vagyonság, műveltség, kedvező természeti viszonyok élénkítik a társadalmi fejlődés processusát, ott sokkal passivabb, sokkal könnyebb szerep jut az administratio közegeinek.

A szőnyegen forgó kérdésnek oly értelmű megoldása tehát, amint az ezidőszerint kitárába van helyezve, s aminő ellen Szepesmegeivel egyetértőleg ezuttal szót emelünk, — nem volna egyéb, mint megfordítása az előbbi viszonyoknak, kedvezés a kedvezést kevésbé igénylő országrészeknek, a segítségés és könnyítésre inkább rászoruló vidékek rovására.

Annyi volna ez, mintha egy megeje néptől nagyobb áldozatokat követelnénk, reá nagyobb

terheket rónánk, ép azért, mert adóképessége csekélyebb, s azért mert épen szegényesége folytán nagyobb mérvben veszi igénybe a közigazgatásban nyilvánuló állami gyámkodást, mint más vidék lakói. Annyi, mintha oly törvényhatóságoknak, melyek megmásíthatlan viszonyaik miatt nehezebben s bonyolultabb adminisztrálhatók, — s melyek azonfelül közigatásuk legnagyobb részében tisztán állami megbízatásban és állami érdekek ügyében járnak el, — s a legfontosabb momentum, mely fölhasználásunkat igazolja, — mintha ismétlőjük, ezeknek szándékosan rosszabb adminisztrációt adnánk, míg azokat, melyek vagyoniosságuk, természeti és társadalmi viszonyaik szerencsésebb s fejlettebb volta folytán egyszerűbben s kevesebb költséggel kormányozhatók, amazok rövidségével fölölleggel halmozók el.

(Vége köv.)

A helybeli magyar-német tannyelvű leányiskoláról.

(Vége.)

Nagy hiányt képez még a tanintézetnél az is, hogy francia nyelvben, zongorában stb. nem nyerhetni oktatást. Kétségtelen pedig, hogy akadnának szülők, akik gyermekeiket vagy egyikre, vagy másira, vagy tán mindkettőre is taníttatnák. — Ilyen nyilvános intézetnél minden lehető eszközt meg kellene teremteni, hogy a felmerülő kívánalmaknak elégtételt lehessen tenni.

Ami végre az ez intézetben való oktatást illeti, eltekintve a fentemlített akadályoktól, az eléggé helyes mederbe terelve történik. Aki a nyilvános, beszámoló vizsgálatoknál jelen volt, (sajnálatra méltó, hogy épen a legilletékes közegnek valának távol) örömmel szerzett magának arról meggyőződést, hogy a tanítónők semmi fáradságot sem kíméltek a gyermekek tanításában. Magyarul és németül eléggé folyékonyan olvastak, a nyelvtani alakok felismerésében elég ügyességet tanúsítottak, valamint a többi tantárgyakban is kellő tájékozottsággal tudtak a feladott kérdésekre megfelelni.

Kiváló figyelmet keltett azonban az előkészítő (V.) osztály vizsgálata. A növendékek száma ez osztályban a lefolyt tanév alatt kicsi volt ugyan, a min különben nem esodálkozhatunk, mert itt a helyes irányu s megfelelő tanítás egy hónappal (októberben) később kezdődött a rendesnél, de annál meglepőbb volt az eredmény. A gyermekek helyesen tudták magukat minden tantárgyban tájékoztatni. Úgyesen oldottak meg minden kérdést. Néhányan közülök, kik a tanév kezdetén alig bírtak magyar szót kiejteni, kitünő folyékonyással s helyes kiejtéssel feleltek ama tárgyakból, melyeknek magyar nyelven való tanulására vállalkoztak. Pedig a tanárok nem mondták ám meg előre, hogy mielő fogják magukat a növendékek produkálni, mint azt egyebütt teszik. A szülők mindenestre nagy köszönettel tartoznak a helybeli kir. kath. főgymnasium ama néhány tanárának, kik hivatalos, bokros teendőiken felül ez intézet felvirágoztatására munkásságukat felajánlották.

Hallomás szerint az iskolaszék nemsokára a püspöki kar elaborátuma értelmében is új szervezési stadiumba lép. De akár mint történetik is a reorganisatio, figyelmeztetjük az illetőket, hogy iparkodjanak ez intézetet, melylyel oly sokszor oly mostohául bántak, olyan karba helyezni, mely mind a kor igényeinek, mind a szülők ohajainak megfelel. A féltékenységet, az irigységet, a bujkáló szerepet háttérbe kell szorítanunk, mikor a közös előmozdításáról van szó.

Még a szülékhez valamit. Azt hiszem, hogy leánygyermkeiket azért küldik iskolába, hogy ezeknek ész- és szívbéli kiképzését menőtel biztosabban elérhessék. Ezért — s nem hiu magasztalásból — figyelmeztetem tehát az érdeklőteket, hogy ez intézet falai közé bátran bocsátják leányukat; legyenek meggyőződve, hogy sem magát az iskolaszéket, sem pedig az ott működő erőket semmiféle szédelés sem vezeti; e tanintézetben a nevelés-oktatás valódi napszamosai terjesztik a világosságot, s a mi fő, a nemzeti nyelv elsajátítására s a nemzeti érület ébren tartására nagy gondot fordítanak. Fel kellene már egyszer hagyni a nem-törődöm-féle irányzattal, a passivitással; ne tőrjék, hogy gyermekeik oly zúgokba tévelyegjenek, a hol a felületesség színvonaláig sem képesek a lelket fejleszteni.

Perecparti.

Levelezés.

Bártfa, fűrdő, 1877. július 17.

Kedves szerkesztő barátom! Mondtam én azt már sokszor, hogy legjobb, ha az ember mennél többet simfel; erre még maga a rossz időjárás is megröstellti magát és szegyenkezve tova vonul.

Alig tettem multkor az időt rostáló levelemet postára s még tán nem is ügetett vele mesz-sze gyönyörű katlanunkból a taliga, midőn a gyászos fellegek foszlányokra szakadoztak és megpirosgatott napuram kecsesl kezdé ránk mosolyogni.

Nagyon természetes, hogy az oduikba szorított vendégek seregesen toltak a természet bajainak élvezésére. En sem állhattam meg s nya-

kamba vettem s veszem azóta a fűrdő sétányait s bebarangolom az erdő sűrűt és tisztásait, hogy anyagot gyűjtsek jelen levelem számára. — Néha ugyan még most is beköszönt hozzánk nemcsak a Jupiter pluvius, hanem a Jupiter tonans is; van is erre lőtás-futás és reszketés, meg sipítás; mert ki tehet róla, hogy itt a hegyek közt oly rettenetesen ropog és morog ott fenn a levegőben az a valami. Tegnapi is amint leveletem irtam, olyat csattant fölöttünk, hogy sziporkázó tollamból a fluidum mind a papírra csordult. — De menjünk tovább.

K. barátom, ha költő volnék, jambusokba szedve ereszteném utnak gondolataimat; de nagy szomorúságomra, Helicon leányai nem ajándékoztak meg e magas kegyökkel s így kénytelen vagyok csakis a prózai világban maradni. — Nem is tudom, nem teszed-e írka-firkámat a papirkosárba, hogy szaporítsa a fűtőszert kandallód számára majd a télen. No de mindegy; legalább annyit érek el, hogy egy percig unalmat is szerzek neked. Bocsáss meg érte!

Kedves barátom! ezt meg kell vallanunk, hogy a magyarok istene jó kedvében lehetett, mikor a világ teremtésekor a bártfai fűrdőre került a sor, mert oly őrde s éltető levegőt, telítve a fenyves, balzsamos illatárjaival, kevés helyen találhatni; a katlan maga egyike a leggyönyörűbbeknek; a szél is csak eltévedve surran be ide s csakis a fák magas sudarait himbálja meg olykor-olykor, ami sajtáságos tündéres susogásával oly álmokba ringatja a halandót, hogy az ezeregy éj minden boldogsága, őrde áthatja a velőket. Csak egy a baj; míg a leghatalmasabb ur oly pazarul gondoskodik vala az emberekről, ezek nagyon mostohán viselik magukat; nem törekednek e fűrdő világhírűvé tenni. Ha valaki a letűnt boldogabb időkől — midőn e fűrdő a magyar és lengyel mágnások gyűlőhelye vala — ide vetődnek, szomorodott szívvél tapasztalják, hogy emelkedés helyett napról-napra hanyatlak. — Hiába kürtölik nyakra-főre, hogy haladunk! Dehogy haladunk! Ily tények az ellenkezőről tanuskodnak. A lakások nagy része nedves; nagy baj, hogy nincs gyógyterme; a sétányon a fiatal fák kiszáradnak s utódokról nem gondoskodnak stb. No de azért mégis az ország messze fekvő vidékeiről is örömmel keresik fel manap is e ritka szépségű helyet. Az itt időző családok száma 170-re rug, körülbelül 400 személylyel; a társadalom minden osztálya képviselve van, legjobban a gyerekvilág, melynek mulattatásáról egy ideig Paprika-Jancsi is gondoskodott.

De hova ragadnak gondolataim! Hiszen főlebb azt irám, hogy bebarangolom az erdő útjait, levelemnek anyagot gyűjtendő. Rajta tehát! Gyertünk először az édes forráshoz. Az itt ülő hölgyek nagyon szerethetik az oekonomiát, mert a lehető legszorgosabban öltögetik a tüt; rá se pillantanak az emberre. Főlebb eljutunk a 12 apostolhoz címzett helyhez (hogy mért nevezték el így, még eddig nem jutottam nyomára); hanem ide már nem tanácsos belépni az olyan fajtájú embernek, mint a magamféle, mert az ott turbékoló pártól rám is elragadna valami. Tehát esit! Ne zavarjuk az ábrándozókat. Tudjuk azt jól magunkról, hogy ily alkalomkor nem jó a háborgatás. Kerüljünk hát kissé jobbra lefelé; egy fa ötlük szemünkbe s e fa derekán Tompa neve 1844-ből, alatta Barabás Miklósé 1875-ből; nagy időköz; de méltó nevek, hogy necsak fára, hanem a szívbé vésvé éljenek tul századokat. Erre hatalmas mars után az erdő alján kijutsz a kilátáshoz, ahonnan a zborói vár romladozó csucsa villannak fel szemünk előtt. — Majd a sétány fölé jutva esintalan láрма üti meg füleinket egy deszkaalkotmány falai közül; ott bizonyára zuhanyozzák magukat. Nem ártana ez Gortsakoffnak, meg annak a panszlavismusról álmodozó Aksakoffnak sem tűzők lehütésére. Hogy hűtsék le őket a török golyók!

Hanem, édes barátom, most már megéhezünk és megszomjazunk. Egy pillanatra oda is be kell pillantanunk, a hol az élet existenciáját biztosítják; ne gondolj valami Tisza-, trieszti vagy másféle biztosító intézetre; a nélkül ezek ugyancsak hopton maradnának! — Enni nálunk lehet elég jól; az itteni vendéglősök közti verseny gondoskodott arról, hogy a vendégek két szék közt a pad alá ne jussanak. Csak a bor nem kóser.

De tán meg is haragszol, hogy csupa anyagiakkal traktáltak. Nem, barátom nem maradok én adósod egyébként sem; a quod uni iustum, alteri aequum-féle elvnek én is híve vagyok.

Multkori soraimban epedve sopánkodtam olyasmi után is, a mi a lelket is táplálja. S ez hamarabb bekövetkezett, mintsem gondoltam. F. hó 15-én hangversenyünk volt a nagy teremben. Hazlsinszky A. és Steiger L. urak, a zeneakademia növendékei rendezték; 11 darabot adtak elő; volt hegedű- és zongorajáték, egy szavalt, két ének. Hazlsinszky ur úgyesen kezeli hegedűjét; Eperjesen való utolsó fellépte óta nagyon sokat haladt; kiválólag az Ördög Róbert-féle darab sikerült; a nehéz futamok rohanó csermelyként gördültek le a hurokon, a melodikus részek szívből jöttek és szívhez szólottak. Steiger ur zongorajátéka nagy technikai ügyességről tanuskodik; de darabjai a Beethoven sonatáján kívül nem voltak eléggé szerencsésen megválasztva; Christoph Emilia asszony hangja eléggé iskolázott; de a magyar darabokat

(melyek különben nagyon mostohán voltak a programban képviselve még nem tudja magyarosan énekelni. Kevésbé sikerült a szavalt; az előadás gyors, sok helyütt alig érthető, a taglejtés inkább színészi volt; a darab sem volt alkalomszerű. — Egy szót a hangversenyzőkhöz. Ajánlom figyelmükbe, hogy máskor magyar programot nyomassanak; mert e magyar fűrdő vendégeinek nagy többségét magyarok képezik. — Különben mind a hangversenyző urak, mind a vendégek meg lehettek elégedve, mert ezeknek clitje és pedig szép számmal jelent meg. A hangverseny után táncoltak is egy ideig, de kevesen. Isten veled! —y—n.

Különfélék.

„Levelezés“ rovat alatt mai számunkban is közlünk egy bártfai levelet, melyre mindazon t. olvasóink figyelmét felhívjuk, kik a fűrdő iránt érdeklődnek. Panaszkodik levelezőnk, hogy sok ott az eső. Hja, mi sem vagyunk itt különben, nekünk is kijutott belőle s még csak nem is fizetünk érte.

Takarodó volt tegnapelőtt zenével s úgy nagyon természetes, hogy városunk nagyja apraja késő estig künn volt az utcán, hol csak ugy hullázmzott a sokaság.

Tűzoltó-egyletünk engedélyt nyert arra, hogy mászóházát a collegium tornahelyiségében felépíthesse. Nagyon természetes, hogy az egyesületnek semmiféle szándéka a felállítás helyére bárminő igényt is formálni. A tornahelyiség pedig nyer ennek folytán annyiban, mennyiben az ott már meglévő szerek a mászóházzal kiegészülnek, melyet a collegiumi tanuló-ifjuság is használhatni fog.

A collegium épülete mögötti téren felállított Werin-féle stereoskop-gyűjteményt számosan látogatják Különös figyelmet érdemelnek a bécsi, párisi, philadelphiai világkiállítások, valamint a legkedveltebb operák és operettek egyes jeleneteit ábrázoló képek, az utóbbiak kivált este világítás mellett. Az egészről annyit mondhatunk, hogy érdemes megnézni.

Hatschek Miksa, budapesti látszerész és diszmű-árus, f. hó 29-ig a bártfai fűrdőben időz, helyiségét Szartory-féle házban, mint halljuk, igen esinosan rendezte be. Ajánljuk ezen céget a t. c. közönség különös figyelmébe, mivelhogy ezen céghez, a hazai szemorvos urak (mint ez, szerkesztőségünknek beküldött körleveleiben olvasható bizonyítványából látható) valamint az egész t. c. közönség, legnagyobb bizalommal van. Rendelkezik nagy választéku látszerészeti-tárgyak, finom s izléses diszmű-áruk, és mindennemű fényképek felett. Hölgyek számára, sok más pipere-áruk és illatszereken kívül, arcbőrfinomító-szert is árul, s mint halljuk, ez nagy kelendőségnek örvend.

A dobsinai jégbarlang felügyelősége tudatja a közönséggel, hogy a természeti látványosságok kedvelőinek ezen barlang, mely méltán a természet csodái közé számítható, ezidén november 1-ig nyitva áll.

Dobsina város tanácsa gondoskodott arról, hogy a látogató közönségnek a lehető kényelem nyujtassék. Így pl. az ételek és italok árai hatóságilag megvannak szabva.

Ugyazintén világításról is gondoskodva van, mely mellett a barlang megtekinthető s az azért járó díj szintén meg van határozva.

Irodalom. Megjelent és szerkesztőségünkhez beküldetett: „A hatodik nagyhatalom, vagy a modern sajtó“. Lukás József után, tekintettel a magyar viszonyokra, Tomortól. Ez érdekes munkából alkalmlilag közlünk mutatóványt. — Ára a szép kiállítású kötetnek 1 frt, s kapható Rosenberg ur itteni kereskedésében is.

Közgazdaság.

Az „Eperjesi Bankegylet“ első félévi mérlege.

Vagyon.	
Pénztárkészlet	frt 23,601.79
Váltókészlet	899,217.37
Előlegek zálogokra	56,369.63
Földbirtokokra adott kölcsön	300,550.97
Értékpapír	3,020.—
Idegen pénztár jegyek	156,537.21
Ércpénzkészlet	889.35
Szelvények	7,914.77
Felszerelés	2,665.20
Folyó számla, adósok, könyvnyomda, N.-Sáros és megyei birtok	73,985.13
	frt 1,524,751.42

Töher.	
Részvénytöke	frt 250,000.—
Betétek	1,227,008.94
Nyugdíjalap	8,422.08
Földbirtok tartaléktökeje	740.77
Részvénytöke osztaléka (fel nem vett)	1,326.95
Folyó számla hitelezők	10,836.50
Félévi nyeresemény egyenlegül	26,416.18
	frt 1,524,751.42

A tiszta jövedelemből, a tartaléktöke, nyugdíjalap, igazgatóság és felügyelő bizottság részére levonandó százalék után, minden részvény után a lefolyt félévre 8 frt 75 krnyi osztalék mutatkozik.

Communalangelegenheiten.

Wie überhaupt in allen anderen Städten, so hat sich auch bei uns die Nothwendigkeit der Regelung des Fiakerweins immer fühlbarer gemacht.

Es wurde daher — wie wir in der vorigen Nummer anzeigten — seitens der Behörde ein Normale festgesetzt, welches von nun an für die in unserer Stadt befindlichen Fiaker maßgebend sein wird.

Da ferner die Gewerbebehörde im Sinne des 35. Abschnittes des VIII. G. N. vom Jahre 1872 berechtigt ist, für die Benützung der Lohndiener, Träger und sonstigen Personen, die auf Gassen und öffentlichen Plätzen oder in Gasthöfen und Wirthshäusern ihre Dienste anbieten, wie auch für die auf öffentlichen Plätzen zur Verfügung des Publicums stehenden Fuhrwerke, Pferde, Kutschen und sonstigen Beförderungsmitteln eine bestimmte Tare festzustellen, so wurden zugleich auch Fahrtares festgesetzt, welche künftighin zu beobachten sein werden.

Da diese Normen für unser Publicum jedenfalls von großem Interesse sein dürften, geben wir die Grundzüge derselben im Folgenden.

Um ein Fiaker- oder Omnibus-Geschäft betreiben zu können, ist die Erlangung des gewerbebehördlichen Certificats erforderlich.

Jedermann, der im Besitze eines solchen Certificats ist, hat seine Pferde stets in einem dem Zwecke entsprechenden Zustande zu erhalten und aus diesem Grunde behufs der nöthigen Controlle, dieselben auf die diesbezügliche Aufforderung der Stadthauptmannschaft sofort vorzuführen.

Die Fiaker- und Omnibus-Inhaber haben strengstens darauf zu achten, daß das Wagen-Perzonale gegenüber dem Publicum zuvorkommend und höflich sei und sich für etwaige durch dasselbe verursachte Schäden nach Umständen auch die Wagen-Inhaber verantwortlich.

Die Fiaker- und Omnibus-Wagen sind mit fortlaufenden Zahlen zu versehen. Es haben sich daher die Inhaber derselben nebst ihren Gewerbe-Certificaten bei der Stadthauptmannschaft anzumelden, wo ihre Fuhrwerke mit der betreffenden Zahl versehen und notirt werden.

Abends und Nachts sind sowohl die Fiaker- als auch die Omnibus-Wagen mit Laternen zu versehen, die an beiden Seiten des Vordertheiles anzubringen sind.

Die Eigenthümer solcher Wagen sind ferner gehalten, darauf zu achten, daß sich ihre Fuhrwerke stets in unschadhaftem und reinem Zustande befinden.

Behufs Orientirung des die Wagen in Anspruch nehmenden Publicums, so wie der Evidenz, wird angeordnet, daß die behördlich festgesetzte Fahrtares in jedem Wagen angebracht werde.

Um etwaigen Hemmnissen vorzubeugen, welche auf die Communication am Bahnhofe störend einwirken könnten, haben die mit dem behördlichen Certificate versehenen Fiaker- und Omnibus-Wagen, der Reihe nach hintereinander Posto zu fassen, aus deren Reihe die behördlich nicht notirten Fuhrwerke zu entfernen sein werden.

Im Uebertretungsfalle der in diesen Punkten enthaltenen Normen, wird im ersten Falle eine Geldbuße von 2, im zweiten Falle von 4 fl. und höher auferlegt, welche Entmen der Unterstützung von städtischen Armen zugeführt werden.

Die bezüglich der Fahrtares festgesetzten Normen veröffentlichen wir in der nächsten Nummer.

Correspondenzen.

Sebes, den 20. Juli 1877.

Erfreulich lauten die Berichte über die heurige Ernte aus allen Theilen unseres Vaterlandes, und läßt diese wie es heißt, weder an Quantität noch in Bezug auf Qualität etwas zu wünschen übrig.

Auch unser schwergeprüftes Comitatus sah mit inniger Freude einer der reichsten und üppigsten Ernten entgegen.

Alle Klassen der Bevölkerung, Guts- und Grundbesitzer, Geschäfts- und Kaufmann, besonders aber die im Vorjahre schwer heimgesuchte Arbeiterklasse rechnete darauf, im heurigen Gottesseggen reichlichen Erfolg zu finden.

Mit doppeltem Eifer ging also Alles an die Arbeit, die Ernte nahm bei schönstem Wetter ihren Anfang, welcher Umstand die Gesamtheit in den Hoffnungen noch mehr sicherte und stärkte.

Allein diese schönen Ausichten, an der Schwelle der Verwirklichung, schienen wieder durch das fortwährende Regenwetter der ganzen Woche sich in Nichts zu verwandeln.

Die wie aus Eimern ununterbrochen strömenden Regengüsse verhindern nicht nur die Fortsetzung der Arbeit sondern verursachen bekanntlich bei abgeerntetem auf dem Felde liegendem Getreide in jeder Beziehung unberechenbaren Schaden.

Wirkliche Tantalusqualen sind es, die unser Defonon zu erdulden hat, und der schallende Gesang der Arbeiter verstummte in Hain und Flur.

Wie in den meisten Fällen blieb der Hagel auch heuer nicht aus, und außer den Tabakpflanzern, litten in Folge dessen vergangene Woche auch die Kellemeier Landwirthe.

Die Illustration zu dieser traurigen Lage, bietet die zwischen Sebes und Eperies liegende Straße; welche dieser Tage so tief unter Wasser stand, das diese selbst per Wagen nur mit Schwierigkeiten zu passieren möglich war.

Wahrliches wäre höchste Zeit an maßgebenden Orten, dieser sowohl dem Verkehr, als der Commune Eperies selbst Schaden verursachenden Umstand zu erwägen, und auf irgend eine Weise dieses so oft im Jahre eintretende Uebel, wenn auch mit bedeutenden Kosten zu beseitigen.

T. K.

Kleine politische Rundschau.

Die jüngsten Nachrichten vom Kriegsschauplatz reproduzieren wir im Folgenden:

Ueber die Kämpfe an der Eisenbahnstrecke Jamboli-Zeni-Sagra liegen folgende Berichte:

Sonntags attackirten die Türken unter Eiman-Bey die russische Avantgarde bei Hebditsch und Zeni-Sagra. Es entspann sich ein hartnäckiger Kampf. Die Russen erlitten schwere Verluste und wurden in den Balkan zurückgeworfen. Später verstärkt, griffen die Russen erneuert an und es begann abermals ein blutiger Kampf. Die Russen waren zwar in der Mehrzahl, aber ohne Artillerie. Die türkischen Batterien wirkten vortreflich in der Flanke der Russen und verblieben da durch zwei Stunden trotz heftiger Angriffe durch eine große Uebermacht. Endlich griff Neuf Pascha die Russen in der Flanke und im Rücken an, brachte dieselben zwischen ein Doppelfeuer, schlug und warf sie über den Balkan zurück. Die Russen erlitten große Verluste.

Die Nachricht von der definitiven Besetzung von Balkan-Nebergängen durch die Russen ist falsch. Die Russen bewaffneten die Bulgaren, um einen Aufstand hervorzurufen, aber ohne andere Resultate zu erzielen, als das Massacre der mohamedanischen Bevölkerung. Die Türken bereiten eine Ueberziehung auf dem Kriegsschauplatz an der Donau vor. Suleiman Pascha ist in Dedegath, in der Nähe von Adrianopel, eingetroffen und hat das Kommando der kaiserlichen Garde übernommen.

Die Londoner Blätter erhalten aus Bulgarien übereinstimmende Nachrichten über die fürchterlichen Bluthatzen, die den Weg der russischen Kolonnen in Bulgarien bezeichnen. In der letzten Zeit scheint man die Massafirung friedlicher türkischer Einwohner mit dem Schein der Geselligkeit umgeben haben zu wollen; denn jeder kommandirende Offizier installirt sich in den türkischen Dörfern, welche die russischen Kolonnen berühren, als Blutgericht. Vor dasselbe werden alle jene Türken citirt, die sich im vergangenen Jahre „kompromittirt“ haben. Nun beginnt die Zeugenvernehmung; die Bulgaren stellen sich im Kreise auf und geben ihre Aussage gegen den „Verdächtigen“ ab, dessen ganzes Verbrechen darin bestehen mag, daß ihm ein Bulgare Geld schuldig ist, der sich nun des Gläubigers entledigen möchte. Das Blutgericht spricht sein „Schuldig“ aus, der Verurtheilte wird aus dem Kreise geführt und außerhalb desselben niedergestossen. Wenn die Formalitäten das Gericht langweilen, so wird der arme Türke durch „Akkamation“ der Bulgaren schuldig erklärt und den Kosaken übergeben. Wenn die Kolonne in einem Dorf ihr Werk gethan hat, legt sie ihren Marsch nach der nächsten türkischen Ansiedlung fort, wo sammtliche Moslimes, die sich im Bewußtsein ihrer Unschuld nicht geküchelt, dem Blutgerichte verfallen, das der Czar bekanntlich in seiner Proclamation in Aussicht gestellt.

Die halbjährige Bilanz

des Eperieser Bankvereines.

Im ungarischen Text finden unsere geehrten Leser die am 30. Juni l. J. aufgestellte halbjährige Bilanz des Eperieser Bankvereines. Und da wir durch die Mittheilung dieser Bilanz nicht nur den Actionären — welche die schönste Aussicht auf eine gute Dividende gewinnen — einen Gefallen erweisen, sondern auch dem größeren Publicum ein Bild vor das Auge führen, welches an manchen andern Orten nachgehakt zu werden verdient, so können wir nicht umhin einige Hauptmomente dieses Institutes unserem Leserkreis bekannt zu geben.

Die Erste oberungarische Gewerbe- und Creditbank, welche während ihres Bestehens ihren Actionären jedes Jahr eine entsprechende, zuweilen ansehnliche Dividenden gezahlt, nebstbei aber das nicht voll eingezahlte Actien-Capital aus Gewinnen ergänzte, befand sich neben dem streng genommenen Bankgeschäft auch mit Industrie-Unternehmungen: als das vortheilhaft abgewickelte Wald- und Schlippengeschäft, die Ziegelei, eine der heutigen Anforderungen entsprechende Buchdruckerei und das Producten-Geschäft. Diese rührige Anstalt hatte gedrängt durch Gründungsüchtige, im Jahre 1872 den Eperieser Spar- und Creditverein ins Leben gerufen und dürfte diese That nur allein da stehen, wegen welcher sie ein Vorwurf treffen kann. — Die mildernden Umstände sind aber auch hiebei zahlreich und man braucht sich in die vergangene vorfruchtlige Zeit zurückzuerheben um nicht ein ungerichtetes Urtheil zu fällen.

Diese zwei Institute, nämlich die Erste oberungarische Gewerbe- und Creditbank und der Eperieser Spar- und Creditverein sind es, durch deren Fusion der Eperieser Bankverein entstand u. z. auf Anregung der beiderseitigen Directionen bei den am 5. und 6. September v. Jahr abgehaltenen Generalversammlungen.

Heute stehen wir nun vor der Thätigkeit des neuen Institutes und können wir das Vorausgesehene und Gehoffte nur constatiren.

* Die ersten Schritte wurden diesbezüglich bereits gethan. Der Red.

1. Die Rückzahlung von 150,000 fl. aus den 400,000 fl. ausmachenden Actien-Capital hat auf untern, mit Actien überladenen Platz wohlthätig gewirkt und manche schwere Last verichwinden gemacht.

2. Trotz dieser Actien-Capital-Rückzahlung hat sich das Geschäft nicht verkleinert, im Gegentheil es ist im Aufschwung.

3. Ist der halbjährige Gewinn laut der durch den Aufsichtsrath geprüften Bilanz so bedeutend wie wir ihn nicht gehofft.

Die Vergangenheit der aufgehörten zwei Institute und der Anfang des neuen, lassen Gutes hoffen und fällt das jüngst aufgenommene Geschäft — der Kauf des Nagysáros-Megyer Gutes glücklich aus, so stärkt sich und bildet sich der Eperieser Bankverein einen guten Namen und großen Kredit heran.

Liste der Gäste in Sauerbrunn 1877.

Partei	Namen der Gäste	Personen
1	Hr. Johann Pankevic Beamter aus Lemberg	1
2	Hr. Julius v. Váry k. ung. Gerichtsrath sammt Frau Gemahlin aus Temesvar	2
3	Hr. Leo Hollander Privat. mit Fr. Freihof aus Eperies	2
4	Fr. Rosalia Wexberg Gutsbesitzer Gattin sammt Fr. Tochter und Diener aus Zsebfalu	3
5	Fr. v. Urbanovszky Stadtrépresentants Gattin sammt Diener aus Eperies	2
6	Fr. Sotie Potschatko Buchhändlers Gattin s. Kindern u. Diener aus Kaschau	6
7	Fr. Bohrand Kaufmanns Wittwe s. Fr. Tochter u. Diener aus Eperies	3
8	Fr. Muska Privat. aus Eperies	1
9	Hr. Stefan v. Irány k. ung. Gerichtsrath mit Fr. Gemahlin, Familie u. Diener aus Eperies	6
10	Fr. Manyay Priv. mit Fr. Tochter und Hr. Sohn aus Miskolc	3
11	Fr. Schneider Postbeamten Gattin s. Fr. Tochter aus Eperies (sind abgereist)	2
12	Hr. v. Wind k. k. Hauptmann in Pension s. Frau Gemahlin, Familie u. Diener aus Eperies	6
13	Fr. Sitany s. Fr. Tochter aus Eperies	2
14	Fr. v. Rubi kön. Tafelbesitzer Gattin s. Familie aus Buda-Pest	4
15	Hr. Kvitkovsky Seminarist aus Kaschau	1
Zusammen		44

Sauerbrunn, am 17. Juli 1877.

Ueber die Regalesteuer, namentlich insoferne sie den Verkauf von Spiritus betrifft, waren in Handelskreisen vielfach Zweifel verbreitet, die auch häufig zu Kollisionen zwischen den Händlern und Regalpächtern führten. Die Kaschauer Handels- und Gewerbechamber hat, um ein für allemal Licht in die Spiritusfrage zu bringen und willkürlich Interpretationen der bekannten Dezember-Verordnung, welche den Verkauf von Spiritus und Spirituosen regelt, ein Ziel zu setzen, eine Reihe von Fragen an das Ministerium gerichtet. Letzteres gab in einem vom 11. Juli datirten Erlaß auf diese Fragen ausführlichen Bescheid, so daß nun die Situation vollkommen geklärt ist. Die acht Punkte des Erlasses lauten, wie folgt:

1. Verkaufender (eladó kereskedő) Kaufmann ist derjenige, welcher den Spiritus zu Händen des Konsumenten ausfolgt; demnach kann jeder Kaufmann, der im Sinne der Circular-Verordnung (vom 31. Dezember 1876, Zahl 59,560) zum Verkaufe von Spiritus berechtigt ist, den in größeren Quanten gekauften Spiritus auf Flaschen füllen, versiegeln und mit seiner Vignete zu versehen. 2. Im Sinne der obencitirten Verordnung ist es nicht notwendig, daß die zusammen in Kisten zu spedirenden in- und ausländischen Liqueure von ein und derselben Gattung seien. 3. Derjenige, der im Kleinen Handel treibt, kann zwar nicht jeden seiner Kunden und die Verhältnisse desselben kennen, nichtsdestoweniger ist es selbstverständlich, daß der verkaufende Kaufmann — da der Spiritus im Kleinen in den Handlungen nur zu häuslichen und gewerblichen Zwecken veräußert werden darf — nicht nur verpflichtet ist, den Käufer zu fragen, wozu er den Spiritus benützen wolle, sondern auch gehalten ist, bei dem Verkaufe des Spiritus so vorzugehen, daß er zu Uebertretungen und Mißbräuchen selbst keine Gelegenheit gebe. 4. Mit Rücksicht auf die Möglichkeit einer entsprechenden Kontrolle kann es nicht gestattet werden, daß Kaufleute ihren Handelsgenossen Spiritus in kleineren Mengen als 1/2 Vektoliter für Geld verkaufen. 5. Nachdem es in der Verordnung ausgesprochen ist, daß der Kleinverkauf des Spiritus nur zu häuslichen und gewerblichen Zwecken gestattet ist, so darf man Demjenigen, der den Spiritus als Getränk kaufen will und dies ausdrücklich erklärt, keinen Spiritus verkaufen. 6. Nachdem es einer der Zwecke der Verordnung ist, den Verkauf des Spiritus im Kleinen als Getränk zu verhindern, so ist es nicht gestattet, den Spiritus in nicht vollständig gefüllten Flaschen zu verkaufen, da es im Handelsverkehr ohnehin nicht gebräuchlich ist, welche Flüssigkeit immer in zur Hälfte leeren Flaschen in Handel zu bringen. 7. Nachdem der Regalienpächter durch den mit dem Eigenthümer geschlossenen Vertrag das Recht erlangt hat, Spirituosen zu verkaufen, so sind die Grenzen dieses Rechtes betreffend, nicht die fragliche Verordnung, sondern die in dieser Beziehung bestehenden Gesetze maßgebend. 8. Chitanen und unberechtigte Professionen (von Seite der Pachtungen) können in keinem Falle gestattet werden und ist gegen dieselben bei den kompetenten Behörden Hilfe und Schutz zu finden.

